

Plan for arbeidet med barns psykososiale miljø i Sentrum Barnehager, handlingsplan.

Planen viser:

- Lover, hjemler og føringer barnehagen er forpliktet å jobbe ut i fra.
- Beskrivelser av våre verdier, holdninger og atferd i dette arbeidet.
- Rutiner for å forebygge krenkende atferd og mobbing.
- Rutiner for å avdekke krenkelser og mobbing.
- Rutiner for å håndtere krenkelser og mobbing.

PERSONALET I SENTRUM BARNEHAGER SKAL HVER DAG JOBBE FOR ET GODT OG TRYGT BARNEHAGEMILJØ FOR ALLE BARN. SKJER DET KRENKELSER OG MOBBING I SENTRUM BARNEHAGER SKAL DETTE HÅNTERES I HENHOLD TIL LOVER, FØRINGER OG INTERNE RUTINER.

Innholdsfortegnelse:

DEL 1	4
Hvordan forstår vi krenkende atferd og mobbing:	4
DEL 2	6
Hva gjør vi helt konkret for å ivareta barnas perspektiv?	6
Forslag til tiltak vil være:	7
DEL 3	8
Anerkjennende kommunikasjon- en nødvendig væremåte:	8
Kjennetegn på god praksis:	8
DEL 4	9
Samarbeid mellom barnehagen og hjemmet:	9
Kjennetegn på god praksis:	9
Barnehagens rutiner for forebygging av krenkende atferd og mobbing	10
Rutiner for å avdekke mobbing og krenkelser i Sentrum Barnehager:	12
Sentrum barnehage sine rutiner når personalet observerer, barn og/eller foreldre melder om krenkende atferd/handlinger og mobbing:	14

Barnehageloven §1. Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagens verdigrunnlag jf rammeplanen:

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid.

Det fremgår av barnehageloven §1 at barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeile barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Livsmestring og helse:

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.

Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Trondheim kommune:

Enhetsavtalen sier følgende:

Barn og unge har fremragende kompetanse sosialt, språklig og faglig

Barn og unges oppvekstmiljø er alle voksnes ansvar

Barn og unge er unike og hører til i samme fellesskap

Vi er et felles lag som møter barn og unge med kjærlighet, respekt og kompetanse

DEL 1

Hvordan forstår vi krenkende atferd og mobbing:

Krenkende atferd og mobbing kan oppfattes og defineres ulikt. Vi støtter oss på UDIR sin veileder: Barns trivsel-voksnes ansvar. Forebyggende arbeid mot mobbing starter i barnehagen. Den løfter frem flere klare trekk, som vi forholder oss til:

Negative, psykiske og/eller fysiske handlinger som foregår ved en viss hyppighet og over tid.

Negative handlinger kan komme både fra enkeltpersoner og/eller grupper.

Det er en ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg.

Mobbing er sosiale prosesser på avveier. Barn går ikke inn for å mobbe, og derfor vil være en sosial prosess som trenger støtte i å være på rett sti.

Vi støtter oss på følgende definisjon: **“Mobbing av barn er handlinger fra voksne og barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og mulighet til medvirkning” Lund m.fl 2017**

Krenkelsene og mobbingen kan ta ulike former som:

1. *Utestengelse fra leken.*
2. *At barn blir fysisk slått, sparket og spyttet på av andre barn.*
3. *Verbale krenkelser og mobbing som stygge uttalelser.*
4. *At voksne også sier eller handler krenkende mot barn.*

Hvordan sikrer vi at personalet har barnas perspektiv?

I barnehagen skal barnas egen opplevelse av trivsel og samhørighet stå i fokus for vår oppmerksomhet. Barn skal tas på alvor. Selv om vi lytter til barna, deltar i deres lek og har samtaler med barna, er det noen ganger utfordrende og vanskelig for personalet å fange opp hvordan barna opplever sin situasjon. Personalet har fokus på dette på flere plattformer som refleksjonsmøter, ledermøter, veiledninger, planleggingsdager og lignende, for å sikre at personalets fokus er på barnas perspektiv. Situasjoner vil alltid oppstå, og vi går derfor inn i dialog og kommunikasjon for å sammen sikre at alle barn blir godt ivaretatt. Vi i Sentrum barnehager jobber derfor konkret med å kommunisere og dele kunnskaper på tvers, slik at vi sammen kan forstå barnas perspektiver på en best mulig måte.

Det vi har kunnskap om, er at samspill kan utvikle seg til mobbing og krenkelser mellom mennesker. Vi vet at gjennom slike situasjoner og hendelser, kan det dannes negative mønster, og utvikle seg til mobbing og mistriivsel hos barn. Ved å ha fokus på refleksjon og barnas perspektiver, sikrer vi at vi ser flere sider fra situasjonene. Vi som voksne og barnehageansatte tar ansvar for å ta barns opplevelser, handlinger og følelser på alvor.

Vi har utarbeidet noen felles bestemmelser for å sikre at vi oppdager krenking og mobbing i barnehagen. Disse skal hjelpe oss å oppdage hvordan barn opplever sin hverdag i barnehagen.

DEL 2

Hva gjør vi helt konkret for å ivareta barnas perspektiv?

Personalet skal respektere det barnet kommer med: uttrykker, viser og forteller. Barnet har rett på sin egen opplevelse. Her er det særdeles viktig å være ekstra sensitiv overfor barn som pga alder eller andre forhold ikke uttrykker seg verbalt.

Personalet skal stille åpne spørsmål og be barnet fortelle mer om det som har skjedd, sine følelser og opplevelse.

Personalet skal gi barnet et klart inntrykk av at det blir trodd og tatt vare på. Si f.eks “dette vil jeg høre mer om”, “så fint at du forteller dette til meg”, “Jeg skal hjelpe deg å finne ut av dette”, “Jeg tror på deg”. “Jeg forstår at dette ikke er greit”.

Sammen med denne konkrete væremåten, jobbes det konstant med personalets verdier og holdninger gjennom refleksjon omkring egen væremåte og konkret kunnskap om hvordan vi skal forstå barns psykososiale miljø.

Forebygging av krenkende atferd og mobbing i barnehagen henger i stor grad sammen med personalets forståelse, kunnskap og holdninger til barns og egen atferd .

Dette er forebygging av krenkende atferd og mobbing i barnehagen henger i stor grad sammen med personalets forståelse, kunnskap og holdninger til barns og egen atferd . Dette er grunnlaget for om personalet ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis, slik at de oppdager og kan forebygge og gripe inn der det er nødvendig.

Relasjonene mellom barna og personalet og barna i mellom er helt sentrale i arbeidet med et godt og trygt psykososialt miljø for barna. Når barn ikke mestrer og strever i lek og samspill ,er det personalets ansvar å hjelpe til og å bidra til at leken blir god og trygg. I tillegg skal personalet fremstå som trygge, tilstedeværende og omsorgsfulle rollemodeller for barn i møte med andre og det livet barnehagen byr på uavhengig om leken virker å være god eller ikke.

Når personalet stadig våger å stille kritiske spørsmål og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet blir det dårlige vekstforhold for krenkelser og mobbing (Mobbing i barnehagen, Ingrid Lund)

Forslag til tiltak vil være:

- **Barnemøter**
- **Se på organisering**

Viktig å være bevisst voksnes egen holdninger og følelser rundt krenkelser, spesielt ift hvordan vi reagerer og gir tilbakemelding til ungene. F.eks bli veldig sint når barna gjør noe vi reagerer sterkt på fordi vi har kraftige følelser rundt det.

DEL 3

Leken i fokus.

Leken er barnas viktigste arena for å utvikle gode vennerelasjoner og gode venneferdigheter.

Personalet i Sentrum Barnehager forstår leken som barnas viktigste arena for å utvikle gode sosiale ferdigheter og vennerelasjoner over tid. I denne sammenhengen er personalets rolle i leken en viktig faktor for å styrke barn-barn relasjonene. Personalet skal fremstå som gode rollemodeller, trygge, støttende voksne og være delaktige i barns lek.

Anerkjennende kommunikasjon- en nødvendig væremåte:

Leken er en av barns viktigste arenaer for å lære og for å ha det bra sammen. Her er det avgjørende at voksne er med å støtter barna i deres samspill og lek på en anerkjennende måte. Her skal personalet være med på å gi barna trygghet og selvtillit i leken. Dette er egenskaper som også blir viktige videre i livet, både ved gleder og utfordringer. Her har vi voksne et ansvar for og en unik mulighet til å gi støtte og veiledning til barna på veien videre.

Kjennetegn på god praksis:

- Leken prioriteres høyt i hverdagen.
- Foresatte og ansatte har felles forståelse og tilnærming til vennskap og lek.
- Ansatte ser og forstår relasjonsarbeid som sosiale systemer i konstant utvikling.
- Personalet støtter barns utvikling av vennsksapsrelasjoner.
- Personalet praktiserer anerkjennende kommunikasjon i arbeid med barn og i samarbeidet seg imellom. Det betyr at personalet tar barneperspektivet og bruker felles kunnskap om hva som bidrar til et godt miljø i barnehagen.

DEL 4

Samarbeid mellom barnehagen og hjemmet:

Barna er en del av flere ulike sosiale samspill i og utenfor barnehagen. Det er derfor viktig med et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldrene, for å forebygge krenkende atferd og håndtere mobbing. Personalet i barnehagen har ansvar for å inkludere foreldre gjennom hele forløpet når mobbing er identifisert. Foreldrene skal tas med på råd, og det må snakkes om hva foreldre kan gjøre hjemme for å støtte opp under barnehagens arbeid (F.eks. hvordan foreldrene snakker om andre barn hjemme, lekeavtaler på fritiden).

Tiltak og planer skal alltid planlegges og settes i verk i samarbeid med hjemmet. Foreldre bør forplikte seg til et samarbeid med barnehagen. Det skal være en lav terskel for å ta kontakt med barnehagen. Opplever foreldre at barnet deres utsettes for krenkelser og mobbing, eller er med på å utsette andre barn for dette, må foreldrene fortelle dette til barnehagen.

Det skal være lav terskel for barnehagen å ta en prat med foreldre. Desto mer informasjon barnehagen og foreldre deler med hverandre i hverdagen om barnets trivsel, desto bedre kan det jobbes med barnets miljø i barnehagen. Foreldre skal bli mottatt på en god og ivaretagende måte hvis de kommer med sin bekymringer. Personalet må lytte til og ta på alvor disse bekymringene. I tillegg skal vi håndtere negativ kritikk av vår praksis.

Kjennetegn på god praksis:

- Grunnleggende tillitsforhold mellom foresatte og personalet gir mulighet for en god dialog.
- Foresatte og personalet opplever at det er lav terskel for å kunne ta en prat.
- I mobbesaker involveres foresatte tidlig. Foresatte må være en aktiv del i arbeidet.
- Hvordan foresatte kan være med å forebygge mobbing og krenkelser er et tema som har en naturlig plass på foreldremøter.

Barnehagens rutiner for forebygging av krenkende atferd og mobbing

	Hva?	Når?	Ansvar?	Kommentar
1	Gjennomgang av og refleksjon rundt vår handlingsplan med hele personalet	Ved oppstart hver høst.	Styrer	Alle får den forhånd.
2	Nye foresatte informeres om planen. Det reflekteres rundt foreldres rolle i forhold til arbeidet: caser	Hvert år i foreldremøte med nye foreldre i september	Styrer	Alle får den på forhånd.
3	Refleksjon rundt følgende i personalgruppa: Hva er et godt psykososialt miljø i barnehagen og på vår base? Hva er krenkende atferd? Hvordan sikre barnas perspektiv? Hva er terskelen for å gripe inn og hva innebærer det? Når skal ledelsen varsles? Hvordan jobber hver og en av oss?Hvilken rolle har jeg i barnas lek?	Ha fokus på temaet på refleksjonsmøter og i praksisfortellinger på første base/ gruppemøte i måneden	Pedagogisk leder	Refleksjonene dokumenteres skriftlig og danner grunnlag for videre arbeid i barnegruppene.
4	Informasjon til alle nyansatte om handlingsplan. Gjelder også vikarer.	Ved ansettelse	Styrer	Pedagogiske ledere følger opp/ sikrer at det er lest

5	Kontinuerlig evaluering av barnas psykososiale miljø og vurdering av foreldresamtaler og trivselssamtaler med barna.	Løpende i basemøter og internt fagteam. Sak på pedagogmøter	Pedagogisk leder	
6	Gruppemøter med foreldre med fokus på barns trivsel i gruppa i forbindelse med foreldremøte.	høst/vår	Pedagogisk leder	Case baserte møter m/refleksjon
7	Evaluering og evt revidering av plan	årlig (juni)	Styrer	
8	Personalet er aktive i barns lek for å støtte og veilede i barnas utvikling av grunnleggende ferdigheter som: språk, venneferdigheter, sosial kompetanse, lekekompetanse.	Kontinuerlig	Hele personalet	Se egen årsplan og satsningsområder, samt enhetsavtalen.
9	Personalet deltar på fagdager som omhandler lek, vennskap og barns psykososiale miljø.	Når dette tilbys	Pedagogiske ledere følger med når kurs/fagdager kommer.	

Rutiner for å avdekke mobbing og krenkelser i Sentrum Barnehager:

Hva?	Når?	Hvem?
<p>Rutine: Årlig trivselssamtale med alle 4- og 5 åringer.</p> <p>Innhold: Barnets opplevelse av trivsel, vennskap og tilhørighet.</p>	<p>En gang på høst og en gang på vår før foreldresamtaler.</p>	<p>Ansvarlig pedagogisk leder</p>
<p>Rutine: Tilbud om foreldresamtaler 2 ganger i året.</p> <p>Innhold: Barnets trivsel og vennskap i barnehagen reflekteres med foreldrene.</p>	<p>En gang på høsten og en gang på våren.</p>	<p>Ansvarlig pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene.</p>
<p>Rutine: hyppige lek og samspillsobservasjoner av enkeltbarn og grupper med barn.</p> <p>Innhold: Alle ansatte skal foreta sine observasjoner gjennom uken og skrive ned det de finner viktig å ta med videre til drøfting og refleksjon.</p> <p>Hva ser vi spesielt på: -Hvilke barn leker sammen? -hvordan de leker og hva de leker? -asymmetri i relasjonene; er det alltid de samme barna som stenges ute fra lek og de samme som bestemmer og holder andre utenfor? -konfliktnivået; løser barna mye selv? er det høyt konfliktnivå? Er det barn som alltid havner i konflikt? Er det</p>	<p>I de daglige lekegruppene</p>	<p>Ansvarlig pedagog i samarbeid med det øvrige personalet på gruppa og basen.</p>

barn som trekker seg unna lek, viser utrygghet i gruppa?		
-gode lek og gode samspill/relasjoner.Når lykkes barna i relasjonene? -personalets rolle og atferd.		
Rutine: Refleksjonstid i basemøter/gruppemøter. Innhold: Observasjoner av barn og grupper med barn gås gjennom evt tiltak fattes (se også rutiner for håndtering av mobbing og krenkelser)	Fast punkt i gruppe-og eller basemøte 2 ganger i måneden.	Den ansvarlige pedagog i samarbeid med det øvrige personalet i gruppa og på basen.

Sentrum barnehage sine rutiner når personalet observerer, barn og/eller foreldre melder om krenkende atferd/handlinger og mobbing:

Hva?	Hvem?	Signer: Når gjennomført/av hvem?
<p>1) Den som oppdager/får informasjon informerer ped.leder straks. Hvis det er foreldre som er bekymret, ber pedagogisk leder om samtale med foreldre innen en uke. Personalet drøfter dette i nærmeste base/gruppemøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hva har barna / barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak videre. Varsle ledelsen umiddelbart og vurder sammen om hvilken støtte ledelsen skal gi.</p>	<p>Den som observerer/har oppdaget at det skjer.</p> <p>Foreldre</p>	
<p>2) Snakk med barna om det som har skjedd i trivselssamtale en og en. Innen en uke. Be barna komme med forslag til hva som kan gjøres videre. Ta med barnas perspektiv inn i det videre arbeidet og sammenfatt barnas forslag med de forslagene personalet har kommet fram til.</p>	<p>Pedagogisk leder i samarbeid med den som er nærmest barnet i barnehagen.</p>	
<p>3) Involver raskt alle foreldrene til de barna det gjelder. Del observasjoner og ta de med på råd. Vurder om samtaler skal være i gruppe eller med de enkelte foreldrepar.</p>	<p>Pedagogisk leder i samråd med ledelsen.</p>	

4) Bli enige om videre tiltak med foreldrene. Hva skal gjøres hjemme og hva skal gjøres i barnehagen?	Pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene.	
5) Tiltak prøves ut i 2 uker. Nytt møte med foreldre og samtaler med barna etter dette, for videre tiltak og status.	Pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene.	
6) Evaluering av tiltak i gruppe/basemøter etter 2 uker. Følg punkt 4-6 i maksimum 6 uker.	Pedagogisk leder i samarbeid med personalet	
7) Etter 6 uker skal det vurderes om tiltak ikke strekker til og om saken bør viderehenvises på system til BFT. Foreldre skal informeres om dette tidlig i forløpet, som en mulig hjelp hvis ikke saken kan løses med barnehagens og foreldrenes egne tiltak.	Pedagogisk leder i samarbeid med styrer/avdelingsleder.	